

Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, iki 1923-10-16, iš Miuncheno - į Būgius

Mielas Vanduk! / Vakar gavau tavo trumpą-mažą liūdną atvirutę.

Mielas Vanduk!

Vakar gavau tavo trumpą-mažą liūdną atvirutę. Ačiū tau.

Drauge gavau atvirutę ir iš Kazio. [1] Jam kažkas pasakęs, kad mano „reikalai eina blogai“[,] tai yra, kad aš neturiu pinigų, tai jis nutarė mane kas mėnesį „šelpiti“ ir dabar per Juozą [2] siuntė 5 dol., tik Juozui nepasakydamas, kuriuo tikslu. O pas Juozą jie užkliuvo kiek, ir aš parašiau, kad nebesiųstų. Tik mane labai sujaudino Kazio pasielgimas. Kelius mėnesius nei aš jam, nei jis man nerašė, o dabar staiga nutarė mane šelpiti! Bet pas mane dabar kaip tik nėra finansinio krizio, anaipol, šiuo tarpu aš turiu pinigų pakankamai. Tai tik parašiau jam laišką ir neiškenčiau nepasakęs apie mūsų planą, kviesdamas jį dalyvauti „išskilmėj“ – ar nepyksi, Vandukai? [3] Vis tiktai jis nėra blogas žmogus ir gal iš visų mano brolių – geriausias.

Jį priėmė į Würzburgą. Jeigu priims į Kieį – tai važiuos ten, o jei ne – tai į Würzburgą, vadinasi[,] ir jis bus Bavarijoje. [4]

O šandien aš jau parašiau laišką Šimkui [5] į Klaipėdą apie mano visus planus ir sumanymą gyventi Klaipėdoje. Prašiau, kad jis mano vardu pasikalbėtų su Žiliu [6] dėl buto. Jeigu kartais pas Žilių nebūtų galima, tai kad pasiklausinėtų šiaip Sandkrugė [7] po vilas – kaip tik tame rajone aš norėčiau gyventi. Ir parašiau, kad mes būsim abu kartu. Aš manau, kad jis padarys visa, kad palengvint mums apsigyventi Klaipėdoje. Ar gerai, Vandukai, ar tu nepyksi? Vis tik Klaipėdoje būtų visų geriausia vieta turėti – ir ramu, ir dirbti galima. Tu nepyk, kad aš Šimkui rašiau. Man patogiau buvo jam rašyti, o ne pačiam Žiliui. Jei bus galima, Šimkus ir pasikalbės, ir „suderės“[,] ir viską sutvarkys. Ar gerai?

Pereitą savaitę pasiunčiau tau Romain Rollandą [8] ir France'o [9] knygutę. [10]

O aš visa savaitę kamuojuos su disertacija, vokiečių kalba perrašinėdamas. Vis tik gana sunkiai eina. Gal šią savaitę pabaigsiu perrašinėti ir apie 16 įteiksiu dekanatui, ir paskui paskirs jau man kvotimų dieną. Tik prieš Kalėdas laukti aš vis tik kiek bijau.

Tu[,] Vanduk, nemanyk apie mane bloga ir atleisk, kad aš kartais tau beprotiškus laiškus rašau. Aš taip tavęs pasiilgstu! O kaip su tavo atvažiavimu į Vokietiją? Kartą minėjai, kad atvažiuosi? Aš labai, labai laikiu.

Vandukėli mano!

Bučiuoju[.]

Bal

KOMENTARAI

- [1] Kazimieras Sruoga (1899–1974), jauniausias Balio Sruogos brolis. Jis, gaudamas stipendiją, 1921–1923 m. studijavo ekonomiką Berlyno universitete.
- [2] Juozapas Sruoga (1886–1957), vyriausias Balio Sruogos brolis, teisininkas, diplomatas. 1923 m. dirbo Lietuvos atstovybės Berlyne Konsuliniame skyriuje.
- [3] „Iškilme“ vadinamos 1923-03-22 planuojamos vestuvės.
- [4] Kazimieras Sruoga nebuvo priimtas į Würzburgo ir Kieio universitetus, jis 1925 m. baigė Sankt Galleno prekybos institutą Šveicarijoje.

- [5] Stasys Šimkus (1887–1943), kompozitorius, 1923 m. Klaipėdos muzikos mokyklos įkūrėjas, direktorius.
Balio Sruogos laiškas Stasiui Šimkui neišliko, tačiau Balys Sruoga Vandai Daugirdaitei papasakojo laiško turinį: „Bet vakar gavau vakare Šimkaus laišką, kuriuo neiškenčiu tau nepasiuntęs. Aš taip apsidžiaugiau tuo laišku! Vis tiktai, Vanduk, Šimkus geras žmogus, tik reikia mokėti jis suprasti ir jam daug kas atleisti.
Ką jis gale rašo „Tavo kitokios rūšies nusistatymas“ – tai čia liečia mus abu. Aš jam rašiau, kad į Klaipėdą norim atvažiuoti mes du, tavo vardo neminėjau, tik parašiau, kad jis turbūt žino, su kuo. Todėl jis gi tokiuo bendru pasakymu atsako. Bet, Vanduk, juk mes turėsime tajį, anot Šimkaus, „kregždžių lizdą“. Nežinau, kaip jis tau patiks, bet aš gražesnio ir tinkamesnio buto mums ir norėt nenorėjau. Keturi kambariukai, stiklinis balkonas – vienoj pusėj marės, kitoj – miškas, palangėj – kiparisai, o ten už miško – jūra – jūra – jūra plati.
Tu klausei apie tą butą – ar ten yra kas. Šiuo tarpu – nežinau. Baldų, jeigu ir yra, tai labai, labai nedaug. Bet vis kaip nors įsitaisysim. Po trupučiuką. Matai, Klaipėdoj yra toksai Adomas Brakas. Jis yra baldų fabriko savininkas, manau, ar išmokėjimui gausim, ar pasiskolinsim. Jis mano pažįstamas, o ir žmogus labai geras. Man tai ne tiek jau labai rūpi, kiek rūpėjo šis butas gauti. Aš manau, kad mums tenai bus gerai ir kad mes galėsime gerai įsitaisyti ir gyventi gražiai – ir dirbti – ir dainuoti. Aš labai, labai džiaugiuos – o tu, Vandukėli?“ (Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, iš Miuncheno – į Būgius, 1923-10-17, in: *LLTI BR*, f. 53, b. 490, l. 1r-v, 2r).
- [6] Jonas Žilius-Jonila (1870–1932), rašytojas, vertėjas, Lietuvos atstovas Klaipėdoje.
- [7] Sandkrug – taip iki 1945 m. vadinta Smiltynė, Klaipėdos miesto dalis Kuršių nerijos šiaurinėje dalyje, į pietus nuo Kopgalio.
- [8] Romain Rolland (1866–1944). Minimas prancūzų rašytojo romanas *Kola Brenjonas (Colas Breugnon, 1919)*.
- [9] Anatole France (1844–1924), prancūzų rašytojas.
- [10] Balys Sruoga išvertė keletą fragmentų iš knygos Anatole France, *Le Jardin d'Epicure*, Paris: Calmann et Levy, 1921, žr. Anotolis Fransas, „Iš Epikūro darželio“, in: Balys Sruoga, *Raštai: t. 5II: Vertimai*, parengė Algis Samulionis, redagavo Rimas Žilinskas, Donata Linčiuvienė, Vilnius: Alma littera, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 1998, p. 555–559. Vanda Daugirdaitė Balio Sruogos pasiūlytų prancūzų rašytojų kūrinių nevertė.